№ 10.

Дневник.

(Автор неизвестен)

20/III Загадом штабу батерія подала кілько возів бригадира потрібно до одержання в боєвий район. Є вчора день говорили що [illegible] на тому ділі в околиці Житомира в частину фронту між Житомиром а Бердичевом займають [illegible] позиції [illegible] а [illegible] не можливо [illegible] з [illegible].

26/III. Сьогодня прийшов приказ для артилерії так для легкого полка як і Старокого дивізіона що ми завтра відходимо в район Житомира. Полки стрільців відїздять вже сьогодня і потому курінь сот. Авлих, який був відділений до охорони Старокого дивізіона відходить о 12 г на станцію Веселий Кут. З кожного бригади відїзджає по квартирмайстеру для артилерії по повним вернути назад. На жаль решта з хорими. Ми немаємо зра[illegible] на весь харчів і тих [illegible] не весь [illegible] та день, який після [illegible] раньої погоди триває. Не пізнійше днів

ску звернув я в ті дні до Мошкови
ця з теперішнього нашого місця постою
щоби ті досмотрили нас в потриву
а ті відвели його до до большевиць-
кого воєнкома аки до штаб пере-
бував у Чебрикові. То в останні
дни показало ся що воєнкома нема
в Чебрикові, що він втікав в невідомім
напрямі. Тому, що з Тирасполя уті-
кають євреї і богаті їх родини пе-
ретягаю через Чебриків виходать
що щось там на полудне не впоряд-
ку з теперішнього владою. Ходять
поголоски що Тирасполь дечими пов-
станці і що над Дністром появляють
ся довші ...

26/IV Прийшов приказ що оден курінь з II
полка мав відійти на станцію Весе-
лий Кут за загрузити ся. Та коли
прийшла на станцію показало ся

що на вокзал дякло два грузинських полки піхо-
ти і одна батарея які пізніше мусили
відійти на фронт. Помутно ми і далі
стоїмо в вагонах саме.

29/III Курінь відїхав зі стації Веселий Кут. але що парови-
ків є дуже мало то ледви уїхав кілька станцій
остановив ся десь в околиці Бірзули і там стоїть.
Думаю що така сама судьба чекає і артилерію.

Внаслідок браку часописів курсують поміж пе-
решним населенням найдивовижніші поголоски. Які
конче ведуть до підкопання большевицької вла-
ди. Прямо коли добре приглянутись то рішуче
посліди мусять бути люди, що мають за ціль пускати
такі вісти що тревожать населення яке в наслідок чого
все очікує якоїсь переміни. І так одного дня
говорять між собою Німці що у Одесі прихильники
Антанти організують відділи [?] які в разі коли
через Румунію надійдуть німецькі відділи які все-
повідно до договору з Антантою мають Україну
окупувати через Бол[...] ;) щоб їх розгромити

повстали проти большевицької влади.
Ревком говорить, що комітет наш бескорисл [illegible]
ко з досить сильним відділом повстанців пере-
буває в околиці Умані і вичкує щоби заняти
Київ в хвилі коли большевики будуть відсту-
пати з правобережної України. Бувший
адютант от. Петлюра Тютюнник теж
зі значним відділом повстанців крутиться
між Балтою і Вапняркою і мають за ціль недо-
пустити транспорту галицької армії до-
їхати на польський фронт. Та [illegible]
собі поголосками, а організація нашої армії
іде скорого ходою. Стрілецтво охотно при-
рює брак лише крісів і муніції [illegible]
то рішуче без помочі з большевицького боку
ми не можемо розстаратися. Також [illegible]
котит та воєнного матеріялу наступив, може
перший раз за весь існування українського мілітаризму – досить справедливо.
Тепер [illegible] відрадніє, євши небрак товар[illegible]

сумних фактів. Один із них то є, що з командування Групою його уступив ген. чет. Кравс, а місце його заняв сотник Станимир.

Ген. Кравс відомий цілій укр. суспільности як генерал відважний і здібний, а особливо вславився при заняттю Києва, а натомісь в нинішних обставинах йому мабуть неможливо було працювати.

Від злуки з большевиками пройшло близько два місяці і за той час не зайшло нічого, що вказувало би, що ся злука принесла нашій армії розклад. Наше стрілецтво відноситься до большевицької пропаганди досить обережно, а густо часто лучаєсь так, що стрільці нетто що не відгрожуються або неслухають старшин, але прямо стає в оборону старшин перед всякими комісарами, які радо бачили, як наше стрілецтво кинеся на старшин, як то було за часів росийс. революції.

Наш теперішний начальник команданти товариш

В. Поратко дав ся також пізнати
на оглядинах де конфузна наша частина.
Я чув лише про його промову до стрі-
лецтва осьмого стрілецького полка
де то він мав назвати всіх стар-
шин зрадниками. Йому на поміч пос-
пішив також наш брат поручник з
14 полка а властиво з 3 запасного коша
четар Гаврилів котрий що найвисший час
скинути зі шапки бляшанку з тризубом
бо ми боремся тепер не лише за українського
але і за польского робітника. З поміж
стрілецтва забирало два голос і они
старались ся доказати що наші стар-
шини походять так само як і ціле стрі-
лецтво з працюючого люду и тому
они не буржуї.
Треба признати, що наше стрілецтво
дуже уважно слухало ротну комі-
сарів які є в кождому полку але

і сильно обережно у видаванню своїх осудів. —
6 V. 1920 Наш дівізіон під командою поручника Каюка рушив на станцію Веселий Кут та недоїзджаючи до станції повертав ся бо на станції господарила наша жандармерия яка заняла станцію та розоружила большевиків і приарештувала 20 людий з чрезвичайки що їхала з Одеси до Київа
Між нашим стрілецтвом запанувала утіха а на шапках засвітились тризуби. Та радість не тревала довго бо в короткім часі прочували ся старшини що повстане против большевиків не вдало ся що ініціатори того повстання утекли а нам приходить ся знова іти на залізницю і вагонуватися
Саме у вівторок перед Великоднем ми почали ся ладувати на станції Затишє. Та большевики також не спали. З Одеси на Затишє приїхав бронепотяг, карательний відділ китайців і батерия артилерії. На нас напала по троха дрозже-ти скура бо з нас кождий добре знав що большевики помстять ся за повстаннє.
Але пімста не прийшла цим разом.

Зрештою можеб були большевики, і почали яку
акцию против нас лише ~~стального~~ дістовши прокуран-
ця від кавалерії Шепаровича боялися нас
зачіпати.
Пор. Шепарович кмд. кавалерії 3 бриг. брав
з своїми стрільцями дуже активну участь
при заниманю станції Затише, а коли опісля
ціле повстання проти совітської влади не вдало
ся то він змушений був враз з цілою кавале-
рією стати ся зачатком повстанчої групи
яка опісля злучилась з Омеляновичем Павленком а
як осібна кавалерийська бригада а ряди її сильно
збільшилися через вступлення до ця кавалерії
бувших запорожців та повстанців так що стан її
дня 1/I виносив дві тисячі їздців а що другим
мав легкий скоростріл и ~~..~~ 2о тьох одну
підводу. Також державна жандармерия провинила
ся в загальній справі так що її командант рот. На-
зар мусів утікати з повстан. цілы.
Комуністи вислали з Одеси карательний відділ (як оказало

зложений з сотнї вістрів і одної батерії мадярів. Та віддїл сей мусїв каратти другий ранийт дістав Ка-ру бо повстанцї убили 4 кінців а цїлому віддїлови нагнали тільки страху що они від станції більше не віддалились.

Наш 3 ар. дівизіон під кмдою пор. Канюка заваґонувався в Зашкову і там ждала на віїзд до великодної суботи. Хлопцї пішли до церкви і горячо молились щоби Господь поміг повернути ся до дому. За цїлі Великодні сьвята ледво удалось ся нам доїхати до Ванчарка. Тяжко і сумно було нам сидїти у возах але щож було робити та все прийшло ся терпіти для України.

У суботу перед Томиною недїлею ми дістали приказ виваґонуватись на станції Ванчарка і удатись до села Верхового і там продовжати реорганізовку батерії.

Я попав ся на кватиру до відставного полковника рос. армії Корнєнка і ця родина приняла мене наче як рідного сина де пробув я аж до 24/V. 1920. За сей час приїздив до мене кілька разів сот. Царевич Комендант затяжного куріня і привозив вістки

з фронту, вістки дуже цікаві що до положення нашого на фронті. З його оповіданя виходило що між галицькою армією а між большевиками стосунки дуже напружені та що декотрі галицькі полки прямо відмовились воювати з поляками і коли прийшла відомість що Петлюра заключив мир з Поляками то II. полк 3 бригади тогож таки дня хотів перейти до Поляків і лише представлення зі сторони старшин повздержало його від сего поступку

24/IV 920 вечером приїхав сот. Ревюк до 5 дівізиону В.А. і сказав що всі 3 г. бр. перейшли на сторону поляків що порозброювали большевиків помордували всіх богато комісарів і машерутів; 3 бр на Жмеринку 2 на Винницю, а 1 на Козятин. Нашому дівізіонови дав приказ в злуці з запасним куренем і 3 зап. батерією заняти станцію Вапнярку держати так довго аж 3 бр. прибуде.

В тим часом большевицька залога Вап-

нарком скорше довідалась о переході Галичан на поль-
сторону, ніж ми, і стягнула всі можливі сили про-
ти нас. Крім того поляки обскочили 3 і 2 бр.
і розоружили, так що на помічь наших військ
не було що рахувати. Один вихід був лише цей, що
поодинокі частини повинні були старатись
продертись через фронт до Могилева, де стояла
2 Запорожська дивізия. Наш гар. дивізіон рушив
дня 25/V 9го пополудни в дорогу, але ледви дотягнув до
найблизшого села, як збіглі стрільці зі запас-
батареї повідомили нас, що большевики роззброї-
ли зап. батарею і повели її до Вапнярки. Ми сейчас
розігнали на всі сторони роз'їзди, установили
скорострільні і хотіли приняти большевиків як
годиться. Тако посувались ми аж до
Комаргорода, де догонив нас якийсь большевиц-
кий комісар в супроводі 15 їздців і почав конфе-
рувати з дивізийним комісаром Жаровським.
Що они радили не знати, лише що Жаровсь-
кий показав писмо від писане поручни

капитаном Кидарином нашого дівізіона і сот
ником Противенським які приказали
здати оружіє і вертати назад на Вапняр
ку. Командантів батерії пор. Лазар і пор
. віддали цю справу під голосовання а пра
расова большевицький комісар скликав мі-
тінґ і почав пов торяти большевицькі
теревені про буржуїв. Справа скінчилась
тим ~~що~~ стрільці 1 батерії голосували
за здачею оружія і за поворотом до
Вапнярки.
Пушки, скорострілі і кріси вислано пере
дом до Вапнярки і за ними потягнулася
і батерія.
Та ~~що~~ ~~...~~ вночи 3/II напали на Вапнярку
частини Омел. Павленка які також
намагались прорватись через фронт та
большевицька армія що цофалась ~~через~~
з під Жмеринки віддерла армію Пав
ленка а з нею уйшло також богато

галичан а остались лише ті що вірили в спа-
сеніє із большевиками і опісля сильно розчару-
вались бо майже всіх розстріляли больше-
вики під Кривим полем. Уставляючи по
5 тис. в ряд до розстрілу. Така судьба
стрітила с. п. большевицького інтенданта 3 бри-
гади і тих стрільців та старшин що не хотіли
утікати з большевицької неволі. Всеж таки
більшість старшин спаслася утікаючи з Вапнярки
до сіл, де їх селяни годували та пере-
ховували.

В Запаснім кіш під кмдою сот. Страньского відбивав
но відбив 2 рази напад большевиків та
третій раз большевики так сильно їх роз
били що лише яких 10-го люда спасло ся а реш-
ту всіх вирізали та постріляли.

Більше щастя мала желізно дорожна сотня
яка в часі перевороту стаціонувала в селі Вовчого-
ловівка в містечку Кривополі. По розору-
жила місцеву бол. залогу забрала майно

і каси большевиків. і пробилась до
2 дивізії Удовиченка.
Про 1 Гал. бригаду подають всякі чутки
будьтоби она по занятю Київа не далась
розоружити ~~а~~ большевикам лише
подалась на зади боль. армії і про
вадить повстанчу роботу) на Київ-
щині.
Дві роззброєні Г бригади в числі понад
8 тисяч стрілецтва а більше як 2000. стар
шин умістили поляки в Проскурові то нам
брат не всидить довго за дротами
в протягу 14 днів змалів ~~про~~ стан про-
скурівського лягру галичан до 400 стар
шин та до 1000 стрільців; решта
пішла будь то до дому будь до
петлюрівців.
Так закінчилась визвольна борот-
ба галичан що місто вільної України
здобули смерть а щасливійші контри

цілі лаври в Берестю і на Домбю.
Та й скору за нашим бенъя
Не вмирая наша слава
Не вмирає воля
І носити не вморе
На дні моря поле.

Тошлів 15/V 1920. —

—

№ 8.

22/53/21

1

І. Канічак:

1) Шевченко Укр. Афлет

2) Над Стрілец. могилою

2

Kaliczak Ilko

1) Szewczenko Ukrajinśkij Armii

2) Nad strilećkoju mogiłoju

bekannten Leihbedingungen der Reichsgräflich
zu Warmbrunn und habe auf 4 Wochen (........ Tage)

....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

....

.... 194........

nd Wohnung

des Entleihers:

....

Илько Калічак.

Шевченко Українській Армії.

(Прочитано на святі-~~роковинах~~ 1929 р. в Берні (в 10. річницю переходу У. Г. А. за Збруч ріку.)

В життю народа бувають хвилі, в котрих він цілий заметушиться, ізбере всі свої сили до купи, й тоді так творить невмируче діло. Це, що з під його рук виростає, то не є вислідом праці одної людини, але є це овочі змагань цілого народа. — А як такий нарід дбайливо при тім дбає на по-черки своєї раси, й здобутки рідньої культури, — тоже невсипущою працею продовжує він собі буття, й тривке істновання в сусідстві інших народів.

— — Котрий нарід до такого

стало не стремить, та дочину не готовиться,
Котрий цеї важної хвилі не завважає й
застигь — то такого історія вичеркує
зі своїх карток, й кількадесять літ
лишає позаду, — тимчасом — коли
другі народи поступають в своїому
розвої наперід.
Подібна, важна хвиля була надійшла
й для українського народа й тому наша
історія живе, продовжується й стало буде
існувати. Хоч наш народ до цеї вели-
кої праці не був добре підготований,
то він все таки завважав цю важну
для нього хвилю, бо віщий дух
Шевченка стояв на сторожі й в цей
рішаючий момент до своїх земляків
громом промовив:

Сини мої, гайдамаки!
Світ широкий, воля!
Ідіть, сини, погуляйте,
Пошукайте долі.

На такий зазив старого батька діти
неосталися байдужі. Сини послухали
приказу, соколиними крильми
зірвалися до лету, й помчалися в
далеку, стрілецьку дорогу...
Хоч богато з них було тоді іще дітьми —
підростками, то їх в зататі ніщо
не могло здержати, ні відтягнути від
великої посвяти.
Слова поета перемінилися в нар-
діло. За кілька тижнів зробилося з
синів велике військо, з котрого по-
виростали полки, й бригади, а котрі
відтак рушили під Львів, Жирів,
Перемишль, й Київ — та геть аж на
Козацьке запоріжжа. Усюди сини
змагалися, аж знемоглися — то тоді
покинули рідну землю й пішли в світ
за очі. — Пішли шукати кращої долі.
— На скитання!

Разом із ними іти і нас, тай стрілецькою кровію записував картки рідньої історії. Хоч цей Великий Зрив сплав й не повівся, то все таки стрілецькі вчинки завалили, й загатили сторінки (історії) так, що буде чим мати повчатися грядуче покоління.

— Але ці стрілецькі подвиги треба наперед списати! Ми мусимо це зробити ще й тому, бо між нами наплодилися малодухи, котрі чомусь сумніваються, й недовірчиво себе питають:

За-що боролись з Ляхами?
За-що ми різались?
За-що скородили списами
ворожі ребра? —
Що-ж на ниві уродило?

— Що уродило?.. Нових борців!

— За-що бився?.. Щоб вольним бути, та жити на волі. Щоб скинути зі

шиї скервавлене, та сльозами змочене ярмо — до котрого нас наші вороги обманом запрягли, й до нинішнього дня з під нього не хотять пустити.

— А як нам із цим ярмом йдеться, то наші сусіди це добре знають, й тому стараються не випустити віжки з рук, знаючи, — що як із нашої шиї ярмо раз впаде, — то тоді й насильникови конець буде!

Ми ще живемо й ми ще не пропали, хоч стрілецькі могилки позападалися, а останки колишньої Великої Армії несуть дубові хрести, й по рідній скибі тягнуть заржавілий плуг ворожого заборому. —

Цей плуг тягнемо ми тому, бо в визвольних змаганнях руководилися ми серцем там, де треба було хитрого розуму й безпощадности треба було

бути. Ми в своїй голубачій душі, добродушности, й в своєму соломяному запалі зовсім забули, що наших лукавих ворогів:

Ще раз треба перемучить,
Щоб не повставали
Нехрещені, клятi душі!

— Бо що відтак було — що прийшло, ми це добре бачили, бо були свідками усього, й не одно на своїй шкурі перенесли...

Тепер на батьківських землях сумертво, й тихо:

Поникли голови козачі,
Неначе стоптана трава,
Україна плаче, стогне — плаче,
За головою голова
До дому пада; Католицизм
А Ксьондз скажений язиком
Кричить: Те Деум! Alleluja!

— Це все бачити, та слухати — то нам від цього тяжко стається, бо сусіди господарюють й розпаношилися на наших прадідних землях так, начеб це й їх добиїстя було.

— Нам під чужою опікою важко жити. Ведеться нам зле у нашій власній хаті, бо малим нашим дітям заборонають вже навіть й молитися на рідній мові...

— Іще вже десять літ такого ладу й гнету...

— А час іде, й в Женеві ніхто цього не запримає, що на Україні:

Минають дні, минає літо,
По селах плачуть голі діти:
Батьків немає.
Шелестить
Пожовкле листя по діброві,
Гуляють хмари, сонце спить;
Ніде не чуть людської мови;

Звір тільки виє, йде в село,
Де нуж групи. ——

Така картина державних потенціалів не трохи не зворушує, бо ж очевидно, що і в нас є якісь там стремління, що культурно змагаємося, що нас до цього уповажнює колишня наша держава, в котрій був свій лад та порядок...

Їм це байдуже, й тяжко зрозуміле, що ми також хочемо жити, й на своєму загоні самим господарити:

Було колись панували
Та більше не будем,
Тії-ж слави козацької
По вік не забудем !

—— Нам одначе сумувати й зневірюватися нечас! Непора нам також об стіну горохом кидати, та переливати з пустого в порожнє. Не смішно довго відпочивати, й томитися під вагою

чужої керми. Нам треба мірати сили при помочі своєї культури, й культурно змагатися. В цьому одначе змазі, мусимо бути в десятеро хитрійшими чим наш ворог, щоби вивчитися всіх цих штучок, котрими нас наші сусіди перемагають, та з нами шермують. — Якими вістрями нас вони убивають, то такими самими мечем і їм повинен конець бути. Треба добре вважати й сторожити, та жити між собою без найменшої усобиці. Ми мусимо держатися кріпко й згідно, бо ми, „стара війна" — маємо бути добрим приміром для нашого доросту!

Нашим обовязком є, підучувати молоде наше покоління, та йому пояснювати це все, що ми бачили, та все переживали, що витерпіли, й даже змагалися ми в боях. — Не лиш в Краю, але і тут на еміграції це саме

нам треба чинити.
Нехай наша молодіж хапає найперше за освітню зброю, так — як і з нами наші давні учителі це саме робили. Ці наші учителі-проводирі вивели нас на ясний стрілецький шлях, спрямували, й пустили йти о власних силах показуючи:

Ведіть, показуйте!
Нехай стара мати
Навчаться, як дітей тих
Нових доглядати!
Показуйте!

Пригадуймо один другому, що не пустим словом — але живим ділом треба працювати, й причинюватися до збогачення своєрідної культури. Треба світові показати, що ми власне маємо — що в нас свойого є — й до чого ми йдемо. Світ від нас цего напевно

загадач, й тому ми мусимо збільшувати нашу культурну працю. Це є спосіб для зрілих людий.
Дорастаючій нашій молоді мусимо даще показати, яке ми на батьківській землі сіями зерно. Це чисте зерно дати рівнож до рук, хай научується як його розсівати, бо вона ще мала й непрактична. Озимину можуть розібрати — а її шкода...
Останки колишньої Великої Армії мають подбати й про це, щоби на стрілецьких могилках не ріс кукіль, — ба що більше, — не кинувся покоук і там, де повинно найчільніше зерно виростати. Вправді ми самі може й недіждемося зжинати хліби, але до цих жнив треба нашу молодіж під-учувати, бо ми самі розумів набрали-ся від потешестій в ротпрокутнику смерти,

цього навіть наймолодшого — то іще перед відходом на цю вічну відпустку постараємося оце, щоби на наших місцях стояли дорастаючі діти.

Вот так ~~[illegible]~~ мусть ожидати, так само же і ми вичікували слушного моменту, щоби з ще більшим завзяттям, рішучо й незламно сказати:

Сю ніч погуляєм,
Лясів погойдаєм,
Що аж скло засміється,
Земля затрясеться,
Небо запалає...
Добре погуляєм!

по таборах інтернування, й від злиднів
на еміграції.
Ми — „стара война", мусимо думати
наперід, й передбачати цей час що:

Може, зійдуть і виростуть
Ножі обоюдні,
Розпанахають погане,
Гниле серце, трудне,
І вицідять сукровату,
І наллють живої
Козацької тії крови,
Чистої, святої.

——— А як ці слова станутьса
живим, істинним ділом, то тоді
в гробі можемо спокійно відпочивати,
бо на наших стійках будуть ці,
котрі старатимуться, щоби не згинула
наша стрілецька слава.
Кождий з нас молодшого брата
мусить повчити, що в нашого народа

миш сама трагедія, й трагедія...
Що нашу землю завоював так, й
всяке ледащо на ню острить зуби, —
бо вона в мід й в молоко богата.
-Що на такій урожайній землі зайди-
паразіти якнайкраще живуть, та для
свойого гнилого життя із нашої землі
пють животворні соки.
Тому треба способу щоб їх позбутися.
А рада є: — До цього нам треба
згоди, дружньої, невтомної праці, треба
нам богато шляхів, але — одної, незлом-
ної мети!
Най там собі комусь привиджуються
Кілька хвості зірки, ми одначе — маємо
миш одну зірницю, й з вибраного шляху
не зіступимо, бо дякувати Богу ми ще
вийшли з такої школи, в котрій нам
наші учителі розказували про Ґонту,
що в потребі і на власні діти зумів

наложити свою вітцівську руку. Він на це мав право, бо це були його сини, його власна кров:

Махнув ножем —
І дітий немає!
Попадали зарізані.
— Тату! белькотали.
— Тату, тату! Ми не Ляхи!

Цей Гонтів вчинок є також осторогою для тих, котрі дармують й за богато пустого говорять. — Мають показати діло!

-Треба знати, що життя тут на землі, — це не є вічність, й нам треба щось конечно посодімищити, що ми тут були й що ми дійсно жили. Бо в природі є такий закон, що всьо нівечиться, але й всьо відроджується.

Із нами — з „старого війська" це саме буде. Хоч ми з часом й вигинемо до

у Львові сказав мені п. ред. Бондарович, що випечатає їх всіх — однаке як бачу не вийде, бо „в першій мірі треба помістити переклади з чужих письменників, а відтак щойно своїм людям помогти піднестися на ноги...“ Але що ж робити, коли є така тактика у світі. . .

До „Діла“ посилаю образки „З таборового життя“. Маю під рукою їх більше й думаю з цього зробити збірку, та видати осібною книжкою. Як Вам прошу подобаються? Може би схотіли написати про це свою думку? — Але я знаю, що і Ви не найдете, бо перетяжені працею. Правда?..

„Сокіл Батько“ печатає тепер мій рукопис „Руханка й спорт в У.Г.А. на еміграції.“ Буде це дуже цікава розвідка — шкода тільки, що я Вам не дав його скоріше до печати. Прошу поздоровити п. директора Постолюка й п. дир. Навроцького, а останньому ще перекажіть, щоби був так добрий і вислав мені „Календар-альманах“ на 1930. р.

Зі щирим стрілецьким привітом

Ваш

[illegible]

Босковиці,

6. XI. 1929.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Пересилаю Вам для „Літопису" знову два причинки. Боюся однаке, що може цензура не перепустить реферату „Шевченко Української Армії".
Оба рукописи були докладно виголошені перед нашою кольонією в Бреї, й були з вдоволенням приняті. Згадувала (глазами) я хіба тільки, тому й так знову хор. Бояна не сказав ні слова за чеській мові. Але це вже инше справа.
Матеріялу є у мене досить, тільки я наперед його мушу впорядкувати, поправити, й переглянути, бо його списував я іще в 1920-р. Дотепер для журналу вони не використані, а як післав десь до редакції, то там вони набирають „творчої сили" — ну і їх не печатано. Не тому, що вони злі. Є там і добре вихідні новели, на жарти, бо так мені каже моя автокритика й мій хист. При мн. до „Нового Часу" післав я осьо 2.IV. з.р. „Глум" й „Золотий сон" і з істр. фейлет. „Суддиха", „Клопоти", „Маска" й „Рибалки". Це останнє випечатали. При моїм побуті